

PWYLLGOR SAFONAU

Cofnodion cyfarfod y Pwyllgor Safonau a gynhaliwyd yn yr Ystafell Bwyllgor, Tŷ Nant, Prestatyn ddydd Gwener, Mehefin 29, 2007 am 10.00 a.m.

PRESENNOL

Mr C.B. Halliday (Cadeirydd), Cynghorwyr P. Glynn ac R.L.I. Williams, Mr G.F. Roberts a Mrs P. White. Roedd y Cynghorydd R.E. Barton yn bresennol fel Sylwedydd.

HEFYD YN BRESENNOL

Y Swyddog Monitro a Gweinyddiaeth (C.I. Williams).

YMDDIHEURIADAU

Cynghorydd P.A. Dobb.

174 MATERION BRYS

Nid oedd yna unrhyw eitemau a ddylid, ym marn y Cadeirydd, eu trafod yn y cyfarfod fel mater o frys yn unol ag Adran 100B(4) Deddf Llywodraeth Leol, 1972.

175 COFNODION

Cyflwynwyd Cofnodion y Pwyllgor Safonau a gynhaliwyd ddydd Gwener, Mawrth 2, 2007.

Materion yn codi:-

3. Presenoldeb mewn Cyfarfodydd. (a) CYSAG - Mewn ymateb i gwestiwn gan Mr G.F. Roberts ynglŷn â hyfforddiant, cadarnhaodd y Swyddog Monitro er bod hyfforddiant i Aelodau ar gael ar hyn o bryd, ar gais, fe fyddai'n fwy manteisiol ac yn llai drslyd i gynnig hyfforddiant pellach yn dilyn cyflwyniad y Cod Ymddygiad diwygiedig. Ar gais y Cadeirydd, cytunodd y Swyddog Monitro i ddarparu manylion am y cynigion ar sut i ymdrin â'r mater o ddarparu hyfforddiant i'r Aelodau priodol.

4. Monitro'r Cod Ymddygiad - Esboniodd y Swyddog Monitro er nad oedd nodiadau canllawiau cynhwysfawr wedi eu cynhyrchu hyd yma fe fyddai, fel yr awgrymwyd gan y Cynghorydd R.L.I. Williams, yn darparu copiâu o'r canllawiau a'r nodiadau ar brotocol a ddefnyddir yn bresennol gan Aelodau'r Pwyllgor Cynllunio.

Ar gais Mr G.F. Roberts, cytunodd Aelodau'r Pwyllgor y dylai'r agenda yn y dyfodol ar gyfer y Pwyllgor Safonau gynnwys Eitem ar Faterion yn Codi.

PENDERFYNWYD - yn amodol ar yr uchod, fod y Cofnodion yn cael eu derbyn a'u cymeradwyo fel cofnod cywir.

176 AELODAETH

Hysbyswyd aelodau fod Mr Ian Lawson, gwaetha'r modd, oherwydd ymrwymadau gwaith, wedi ymddiswyddo fel cynrychiolydd annibynnol ar y Pwyllgor Safonau. Cadarnhaodd y Swyddog Monitro fod y Cyngor Sir wedi cytuno'r peirianwaith i recriwtio Aelod Annibynnol yn ei le. Esboniodd fod y broses yma'n mynd rhagddi ac yr hysbysid Aelodau o'r Pwyllgor Safonau o unrhyw ddatblygiadau.

PENDERFYNWYD – nodi'r sefyllfa.

177 PRESENOLDEB MEWN CYFARFODYDD

Hysbyswyd y Pwyllgor nad oedd yna unrhyw adroddiadau i'w cyflwyno am Aelodau'r Pwyllgor Safonau mewn cyfarfodydd o'r Cynghorau Sir, Tref na Chymuned.

PENDERFYNWYD – *nodi'r sefyllfa.*

178 **GODDEFEBAU**

Fe ddosbarthwyd copi o adroddiad gan y Swyddog Monitro, oedd yn ceisio goddefebau ar gyfer Cynghorwyr Sir o safbwynt materion addysg, gyda'r papurau ar gyfer y cyfarfod.

Cyflwynodd y Swyddog Monitro'r adroddiad a chyfeiriodd at gyfarfod y Pwyllgor ar Ebrill 15, 2005 pan roddwyd goddefebau oedd yn galluogi Aelodau Llywodraethol i bleidleisio ar faterion oedd yn berthnasol i reolaeth lleoedd ysgol.

Esboniodd nad oedd wedi dilyn y mater o'r posibilrwydd o ganiatáu goddefebau ehangach gan fod Llywodraeth Cynulliad Cymru wedi cychwyn ar adolygiad o'r Cod Ymddygiad ac fe ragwelwyd y byddai safle llywodraethwyr yn cael ei drafod mewn rhyw ffordd yn y Cod newydd. Fe ystyriwyd hefyd y byddai Cod newydd yn cael ei gyflwyno cyn y byddai'n rhaid i'r Cyngor wneud penderfyniadau sylfaenol ynglŷn ag ysgolion. Cadarnhaodd fod hyn yn awr yn annhebygol ac y byddai'n rhaid rhoi ystyriaeth bellach i fater y goddefebau.

Cyfeiriwyd at Adran 81 Deddf Llywodraeth Leol 2000 sy'n ymdrin â datgelu a chofrestru diddordebau Aelodau ac sy'n gosod y fframwaith sylfaenol oedd yn mynnu fod cofrestrau diddordebau'n cael eu cynnal ac yn nodi sut y dylid delio â diddordebau.

Fe esboniodd y Swyddog Monitro ei fod wedi dosbarthu llythyr i Gynghorwyr yn amlinellu'r angen am i Aelodau Llywodraethol geisio goddefebau ar bleidleisiau ar faterion oedd yn berthnasol i reoli lleoedd ysgol. Cadarnhaodd nad oedd pob aelod wedi ymateb ac na chaniateir iddynt gymryd rhan mewn trafodaethau os nad oeddynt wedi eu cynnwys ar restr yr Aelodau oedd wedi derbyn goddefebau. Rhoddodd y Swyddog Monitro sicrhad y byddai llythyr pellach yn cael ei ddosbarthu yn pwysleisio pwysigrwydd yr angen i Aelodau Llywodraethol geisio'r goddefebau angenrheidiol.

Mewn ymateb i gwestiynau ynglŷn â hawliau Cynghorwyr i siarad a phleidleisio ar faterion fyddai'n cael effaith ar y cyrff yr oeddynt yn eu gwasanaethu, esboniodd y Swyddog Monitro yr ystyr y Cynghorwyr oedd yn llywodraethwyr ysgolion neu gyrff addysgiadol pellach ac uwch, i fod â diddordeb yn rhinwedd paragraff 12 y Cod Ymddygiad. I alluogi Cynghorwyr i bleidleisio ar faterion fyddai'n cael effaith ar y gwahanol gyrff yr oeddynt yn eu gwasanaethu, fe fyddai goddefeb yn angenrheidiol dan Reoliadau Pwyllgor Safonau (Caniatáu Goddefebau) (Cymru) 2001. Tynnwyd sylw'r Aelodau at Atodiad 1 i'r adroddiad oedd yn cynnwys y rheoliadau oedd yn gosod yr amgylchiadau lle y gellid caniatáu goddefebau.

Esboniodd y Swyddog Monitro fod amgylchiadau oedd wedi codi yn achos Aelodau Llywodraethol yn rhai a nodwyd yn Rheoliadau 2(a) a 2(i) a bod holl sbectrwm addysg a dysgu wedi bod ac yn parhau i fod yn llygad y cyhoedd. Cadarnhaodd y byddai caniatáu goddefebau'n galluogi Aelodau oedd wedi eu hethol yn ddemocrataidd i gymryd rhan lawn mewn gweithredu er lles ehangach y cyhoedd ac yn enwedig i ymgyrraedd â'r weledigaeth ar gyfer y Sir. Hysbyswyd yr Aelodau hefyd, fel mewn enghreifftiau cynharach, y byddai goddefebau'n cael eu cymhwyso i eithrio'r diddordebau hynod bersonol ac ariannol fel y'u hamlinellir yn adroddiad y Swyddog Monitro.

Yn ystod y trafodaethau dilynol, cefnogodd yr Aelodau'r awgrym wnaed gan Mr G.F. Roberts fod nodyn esboniadol, yn amlinellu'r hawl i siarad, yn cael ei ddosbarthu i'r Aelodau priodol.

PENDERFYNWYD -

- (a) *caniatáu goddefebau i Aelodau o'r Cyngor Sir i bleidleisio ar faterion lle mae'r Aelodau hynny'n mynegi diddordeb fel Llywodraethwyr ysgolion neu gyrff addysgiadol pellach neu uwch lle maent mewn safle o reolaeth gyffredinol neu lle y maent wedi eu penodi neu eu henwebu gan y Cyngor fel cynrychiolydd cyn belled nad yw'r oddefeb yn gymwys lle gall y penderfyniad a gynigiwyd fod o fantais neu anfantais i'r Aelod, aelod o deulu'r Aelod neu ffrindiau neu unrhyw un y mae gan yr Aelod berthynas bersonol agos ag o.*

(b) *nodyn esboniadol, yn amlinellu ac yn manylu ar yr hawl i siarad, i'w ddsbarthu i'r Aelodau priodol.*

179 PWYLLGOR AR SAFONAU MEWN BYWYD CYHOEDDUS: ADRODDIAD BLYNYDDOL 2006

Esboniodd y Swyddog Monitro fod detholiad o'r Pwyllgor ar Safonau Mewn Bywyd Cyhoeddus: Adroddiad Blynyddol 2006 yr oedd ef yn teimlo eu bod yn berthnasol i'r Pwyllgor Safonau wedi eu dosbarthu gyda'r papurau ar gyfer y cyfarfod.

Esboniodd ei fod wedi teimlo ei bod yn bwysig i ddarparu manylion ynglŷn â Saith Egwyddor Bywyd oedd yn cynnwys Anhunanoldeb, Unplygrwydd, Gwrthrychedd, Atebolrwydd, Didwylledd, Gonestrwydd ac Arweinyddiaeth, y Rhagair gan Syr Alistair Graham, Cadeirydd y Pwyllgor Safonau mewn Bywyd Cyhoeddus.

Cyfeiriodd hefyd at Atodiad 1 i'r adroddiad oedd yn darparu gwybodaeth ynglŷn â'r Pwyllgor ac a oedd yn cynnwys manylion ynglŷn â:-

Amodau Gorchwyl
Statws
Dull Gweithio
Polisi ar Ddidwylledd
Ariannu a Gweinyddiaeth
Deddf Rhyddid Gwybodaeth
Manylion Cyswllt

Mewn ymateb i bryderon a fynegwyd gan y Cynghorydd R.LI. Williams nad oedd Cynghorwyr ar lefel leol yn mwynhau'r rhyddid a roddid i Aelodau Seneddol ac Aelodau Llywodraeth y Cynulliad Cymreig, esboniodd y Swyddog Monitro y gwneir arolygon o bryd i'w gilydd ac y gallai'r mater hwn gael ei godi gan ddefnyddio'r broses yma.

PENDERFYNWYD – *derbyn yr adroddiad a nodi'r sefyllfa*

180 MONITRO'R COD YMDDYGIAD

Hysbysodd y Swyddog Monitro'r Aelodau nad oedd dyddiad wedi ei nodi eto ar gyfer y rhifyn diwygiedig o'r Cod Ymddygiad. Fodd bynnag, fe gynhaliwyd cyfarfod o Swyddogion Llywodraeth Cynulliad Cymru, Ombwdsmon Llywodraeth Leol a Swyddogion Monitro i drafod y Cod Ymddygiad Diwygiedig ac fe gynhelir cyfarfod o Weithgor Llywodraeth Cynulliad Cymru ar Orffennaf 17, 2007 i ystyried y mater.

Esboniodd fod y swyddogion Monitro penodol wedi mynegi pryderon na fyddai'r Cod Ymddygiad yn cael ei gyhoeddi cyn Etholiadau'r Cynghorau Sir yn 2008. Tanlinellwyd hefyd fod yna nifer o gymhlethdodau deddfwriaethol ac fe gyfeiriwyd at achos diweddar Maer Llundain, Ken Livingstone.

Pwysleisiodd y Swyddog Monitro fod yr oedi ynglŷn â mater y Cod Ymddygiad diwygiedig wedi bod yn llesteiriol iawn ac fe gytunodd i hysbysu Aelodau'r Pwyllgor Safonau o unrhyw ddatblygiadau yn y dyfodol.

PENDERFYNWYD – *derbyn yr adroddiad a nodi'r sefyllfa.*

181 CYFARFODYDD Y DYFODOL

Hysbysodd y Swyddog Monitro'r Aelodau fod cyfarfod nesaf y Pwyllgor Safonau wedi ei drefnu i'w gynnal, fel y cytunwyd eisoes, am 10.00 a.m. ddydd Gwener, Medi 14, 2007 gyda chyfarfodydd wedi hynny ar Dachwedd 2, 2007, Rhagfyr 14, 2007, Ionawr 25, 2008, Mawrth 7, 2008 ac Ebrill 18, 2008.

Gwahoddwyd yr Aelodau i hysbysu'r Swyddog Monitro o unrhyw broblemau ynglŷn â'r dyddiadau a restrwyd yn yr amserlen.

PENDERFYNWYD – cynnal cyfarfod nesaf y Pwyllgor Safonau am 10.00 a.m. ddydd Gwener, Medi 14, 2007.

Daeth y cyfarfod i ben am 11.25 a.m.

*****